

ע"פ 2078/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 2078/18

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט השלום לנוער ב
תל אביב-יפו מיום 06.03.2018 בת"פ 22306-05-16
אשר ניתן על ידי כבוד השופט ט' פרי

בשם המערער: עו"ד אביגיל ארד-אביעזר

החלטה

ערעור על החלטת בית משפט לנוער בבית משפט השלום בתל אביב-יפו (השופט ט' פרי) מיום 6.3.2018
שלא לפסול עצמו מלדון בת"פ 22306-05-16.

1. נגד המערער ושלושה נאשמים נוספים, כולם קטינים, הוגש כתב אישום המייחס להם ביצוע עבירה של תקיפה וחבלה ממשית על ידי שניים או יותר על רקע אירוע שבו תקפו במהלומות ובבעיטות את המתלונן. כעולה מהחלטת בית משפט קמא, ביום 2.1.2017 הודה המערער בכתב אישום מתוקן ואילו אחד מהנאשמים האחרים (להלן: הנאשם הנוסף), כפר בעובדות כתב האישום. במסגרת שמיעת העדויות בעניינו של הנאשם הנוסף ביקשה המשיבה להעיד את המערער כעד תביעה.

עמוד 1

2. עדותו של המערער בעניינו של הנאשם הנוסף נשמעה ביום 28.11.2017, ובמהלכה השיב המערער לשאלה בנוגע למעשי הנאשמים ביחס למתלונן, וטען כי הוא אינו זוכר מה היה חלקו של אחד הנאשמים במעשים. בשלב זה פנה בית המשפט למערער באומרו "אתה לא יכול לעמוד פה ולהגיד לא זוכר [...] אני לא אאפשר את זה. אתה חייב לספר את האמת, זה ברור לך? יש עונשים שצפויים בחוק אם אתה לא תגיד אמת" (עמוד 51 לפרוטוקול הדיון, בשורות 20-23). כעולה מהחלטת בית משפט קמא שניתנה באותו הדיון, אישר המערער בהמשך הדברים כי האמור בכתב האישום המתוקן שבו הודה – לרבות בכל הנוגע לחלקו של הנאשם הנוסף באירוע התקיפה – הוא אמת. זמן מה לאחר מכן שינה המערער את עדותו במובן זה שחזר בו מהודאתו, וציין כי הדברים שאמר בנוגע לנוכחות הנאשם הנוסף באירוע אינם נכונים, וכי הוא שיקר בחקירה הראשית. משכך – לבקשת המשיבה – הוכרז המערער כעד עוין. לקראת סיום עדותו הורה בית המשפט למשיבה לפתוח בחקירה בענין עדות השקר שהעיד לכאורה המערער (עמוד 68 לפרוטוקול הדיון, בשורה 6), ואף הורה למערער "תמתין בבקשה, רוצים לקחת אותך לחקירה" (עמוד 80 לפרוטוקול הדיון, בשורה 12). יצוין כי ביום 20.2.2018 הודה גם הנאשם הנוסף בכתב אישום מתוקן.

3. ביום 12.2.2018 הגיש המערער בקשה לפסילת המותב מלדון בעניינו בהתבסס על שני נימוקים: האחד, שמיעת עדותו של המערער במשפטו של הנאשם הנוסף בעוד עניינו תלוי ועומד בפני אותו מותב. השני, כי בית המשפט גיבש "מסה קריטית של אמונה ודעה מוקדמת" שכן במהלך שמיעת עדותו הביע דעתו כי המערער אינו דובר אמת. הבקשה נדחתה ביום 6.3.2018. תחילה, עמד בית המשפט על הכלל שלפיו בית המשפט רשאי להתיר עדות שותף נגד חברו אף בטרם סיום ההליכים בעניינו של השותף העד. בית המשפט הטעים כי בעניינו מדובר בכתב אישום שהוגש במקור נגד 4 נאשמים קטינים, אשר שלושה מהם הודו בעובדות כתב אישום מתוקן שהוגש נגדם, ונגד הנאשם הרביעי ההליך עודנו מתנהל. בית המשפט ציין כי מקום שבו מדובר בהליכים שבהם מעורבים קטינים, בית משפט לנוער עושה כל שניתן כדי לסיים את הליך שמיעת הראיות בהקדם, על מנת לאפשר לנאשם הקטין לשקם את חייו ללא דיחוי וכי בנסיבות המקרה דנן הודה המערער בעובדות כתב האישום המתוקן ושלב הטיעונים לעונש בעניינו נדחה לבקשת שירות המבחן כדי לסייע לו בהליך הטיפולי. על כן, כך נפסק, האיזון הראוי במקרה זה מוביל למסקנה כי לא ניתן להמתין עד לסיום ההליך בעניינו של המערער וזאת כדי לא לפגוע בנאשם הנוסף שמשפטו עודנו תלוי ועומד. בצד אלה, בית המשפט הדגיש כי גזירת עונשו של המערער – כבענינים של קטינים אחרים – תעשה על סמך תסקיר שירות המבחן, שטרם התקבל בעניינו של המערער, וכי לשאלת מהימנות המערער במסגרת עדותו בהליך אחר אין רלוונטיות לגזירת עונשו בהליך המתנהל נגדו. עוד עמד בית המשפט על מאפייניו של בית המשפט לנוער, על מספר השופטים המצומצם היושב בו, באופן המחייב לא אחת כי אותו המותב ידון בעניינו של נאשם במסגרת הליכים שונים. הוטעם כי עניינו שונה לחלוטין, שכן אין מדובר במצב שבו אותו המותב דן בשני הליכים שונים כנגד אותו נאשם.

4. בית המשפט אף נדרש לטענה שלפיה במסגרת עדותו בהליך נגד הנאשם הנוסף חזר בו המערער מהודאתו וכך קבע:

"לטעמי, הנאשם [המערער] לא חזר בו מהודאתו על רקע מצוקה שהיה אלא משום שנתפס בכף. מחד הודה בכתב אישום המערב את חברו בביצוע העבירה ומאידך ניסה בכל כוחו לסייע לחברו ולחלצו. ככל הנראה, אמביוולנטיות זו, היא שהביאה אותו לשקר בבית המשפט. בעת הדיון בבקשת הפסילה, שבה והבהירה באת כוחו כי אין בכוונתו לחזור בו מהודאתו והן היו הודאות אמת".

על כן, הבקשה נדחתה ובית המשפט ציין כי הוא ישמע את הצדדים בטיעונים לעונש ללא משוא פנים ובנפש חפצה, וללא כל דעה מוקדמת. לבסוף, בית המשפט קבע כי נפל שיהיו בהגשת בקשת הפסלות שכן המערער העיד

ביום 28.11.2017 ואילו בקשת הפסלות הוגשה ביום 12.2.2018. בהמשך לאמור, ולבקשת המערער, הורה בית המשפט על עיכוב ההליכים עד להכרעה בערעור דנן.

5. בערעור שב המערער על הטענות שהעלה בפני בית משפט קמא. בתמצית, טענות המערער הן כי במסגרת עדותו בהליך נגד הנאשם הנוסף קבע המותב קביעות קשות על אודות מהימנותו של המערער ועל התנהגותו באופן המחייב את פסילתו. המערער מדגיש כי בנסיבות דנן – בשונה מהליכים אחרים שבהם שותף מעיד נגד חברו בטרם הסתיים עניינו – מדובר בשותפים לאותו כתב אישום. עוד נטען כי באת כוחו של המערער לא התייצבה עמו לעדות בבית המשפט ולא ידעה על זימונו לעדות. בנסיבות אלו, הוטעם כי חקירתו של המערער בבית המשפט הייתה "קשה ונוקבת", כללה התבטאויות רבות של המותב באשר למהימנותו ולהתנהגותו של המערער, ובמהלכה – חרף בקשתו – לא ניתנה לו אפשרות להיוועץ עם עורך דין. לכך הוסף, כי בתום הדיון הורה בית המשפט למשיבה לחקור אם המערער עבר עבירה של עדות שקר ואף הורה לעכבו לשם קיום החקירה. כל אלה יחד מעלים – לדברי המערער – חשש ממשי למשוא פנים של המותב ותחושה כי דעתו באשר למערער "נעולה".

באשר לשיהוי שנפל בהגשת הבקשה נטען – כאמור מעלה – כי באת כוחו של המערער כלל לא יודעה על אודות זימונו לעדות, וכי היא שהתה באותה העת בחופשת מחלה בעקבות פגיעת ראש בתאונת דרכים. נטען כי ההגנה נחשפה לפרוטוקול הדיון (באופן חלקי) אך ביום 8.2.2018, עת זומן לחקירה כאמור.

6. לאחר שעיינתי בערעור על נספחיו באתי לידי מסקנה כי דינו להידחות. עיון בטענות המערער מעלה כי עיקרן אינו מופנה כלפי עצם ההחלטה להעידו בהליך בעניין הנאשם הנוסף, אלא כלפי התנהלות המותב והתבטאויותיו במסגרת מתן העדות. אני סבורה כי יש באלה כדי להקים עילה לפסילת המותב בהליך של המערער. כידוע, הבעת מורת רוח של בית המשפט מהתנהלות המערער במסגרת עדותו ומתן הסבר כי באם תשנה היא עלולה להוביל למעצרו אינם מקימים, כשלעצמם, עילת פסלות (השוו ע"א 596/07 פלוני נ' השופט פאול שטרק, פסקה 4 (22.4.2007)). אף האמירה "תמתין בבקשה, רוצים לקחת אותך לחקירה", אינה מקימה עילת פסלות בנסיבות העניין (השוו למשל: ע"א 7906/12 פלוני נ' פלוני, פסקה 6 (21.1.2013); ע"א 3105/09 פלוני נ' פלוני, פסקה 4 (26.4.2009); ע"א 10721/06 פלוני נ' פלוני, פסקה 6 (27.3.2007)). בעניינינו בית המשפט הדגיש כי דעתו אינה "נעולה", וכי הוא יוכל להמשיך לדון בעניינו של המערער באופן ראוי והוגן וללא משוא פנים. לכך יש להוסיף, כאמור בהחלטת בית משפט קמא, כי הטיעונים לעונשו של המערער וגזר דינו יינתנו על יסוד תסקיר שירות המבחן, שטרם הוגש, וכי במסגרת גזירת הדין לא יינתן משקל לקביעות בעניין מהימנותו של המערער בהליך של הנאשם הנוסף (ע"פ 318/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (10.1.2018)).

בהינתן כל האמור לעיל, אני סבורה כי לא עלה בידי המערער להצביע על חשש ממשי למשוא פנים של בית המשפט בעניינו, וזאת אף מבלי להידרש לשאלת השיהוי שנפל בהגשת הבקשה.

הערעור נדחה.

ניתנה היום, ו' בניסן התשע"ח (22.3.2018).

ה נ ש י א ה
